

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра менеджменту і адміністрування

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту і адміністрування
_____ к.е.н., доц. Карпюк О.А.

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему: «Розвиток системи соціального партнерства підприємства»
(на матеріалах Приватного акціонерного товариства «Житомирський
маслозавод»)

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за професійним спрямуванням 6.030601 «Менеджмент»

Виконав

студент 41 групи
напряму підготовки
6.030601 «Менеджмент»
Ковальчук Олександр
Анатолійович

Науковий керівник

к.е.н., ст. викладач Мосійчук Ірина Вікторівна

Житомир 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА.....	5
1.1. Сутність соціально партнерства та його роль у функціонуванні організації.....	5
1.2. Характеристика системи соціального партнерства.....	15
1.3. Форми, моделі та принципи соціального партнерства.....	23
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА НА ПАТ «ЖИТОМИРСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	35
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	35
2.2. Комплексний економічний аналіз господарської діяльності.....	44
2.3. Оцінка розвитку системи соціального–партнерських відносин на підприємстві.....	56
2.4. Основні напрямки вдосконалення розвитку соціального партнерст.....	66
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Соціальне партнерство уособлює собою відмову від будь-яких насильницьких, революційних методів вирішення соціальних протиріч і орієнтацію на еволюційний шлях розвитку суспільства.

Соціальне партнерство одночасно є і результатом, і активним чинником формування громадянського суспільства, в якому різні соціальні групи, прошарки і класи зі своїми специфічними інтересами створюють свої організації, через які формують стійку соціальну спільноту, що забезпечує соціальну та політичну стабільність в суспільстві. Соціальне партнерство заперечує диктатуру будь-якої особи, групи, класу і утверджує суспільний договір, угоду між членами суспільства як основу оптимальної реалізації прав і інтересів різних соціальних груп, прошарків, класів.

Метою даної роботи є поглиблене вивчення теоретичних основ та розробка і обґрунтування заходів щодо розвитку соціального партнерства на ПАТ «Житомирський маслозавод».

Відповідно сформульованій меті випускної роботи передбачається виконання наступних завдань:

- 1) вивчити теоретичні основи соціального партнерства на підприємстві;
- 2) надати загальну характеристику діяльності обраного підприємства;
- 3) провести аналіз досліджуваної проблеми на підприємстві «Житомирський маслозавод»;
- 4) розробити конкретні пропозиції щодо розвитку системи соціального партнерства на підприємстві.

Об'єктом випускної роботи є діюча система соціального партнерства на ПАТ «Житомирський маслозавод».

Предметом випускної роботи є розвиток системи соціального партнерства.

В даній випускній роботі використані теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, а саме порівняння, аналіз, синтез, абстрагування, наукової класифікації та систематизації, балансовий метод тощо.

При написанні випускної роботи використовувалися наступні матеріали:

- баланс та звіт про фінансові результати ПАТ «Житомирський маслозавод» за три роки;
- спеціальна та довідкова література з даного питання;
- дані з мережі Інтернет.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній бакалаврській роботі за результатами проведеного дослідження розроблено теоретичні засади та методологічні підходи до розвитку системи соціального партнерства на ПАТ «Житомирський маслозавод»:

1. Визначено сутність поняття «соціальне партнерство», основні завдання соціального партнерства, основні суб'єкти та роль у функціонуванні підприємства. Соціальне партнерство – взаємовідносини між суб'єктами системи в особі держави, роботодавців та профспілок, які покликані забезпечувати дотримання прав та гарантій, а також реалізацію основних функцій означених суб'єктів у сфері їх діяльності.

2. Охарактеризовано структуру системи соціального партнерства, принципи колективного договору. Більшість суб'єктів господарювання України усвідомлює необхідність соціального діалогу між власником (адміністрацією) і робітниками в особі профспілкової організації, підсумком якого є колективний договір, однак найчастіше він стає формальним і неефективним.

Соціальне партнерство здійснюється на різних рівнях: національному (макроекономічному), галузевому і регіональному (мезоекономічному), виробничому (мікроекономічному).

3. Розглянуті форми, моделі та принципи системи соціального партнерства. Основні форми соціального партнерства такі:

- спільні консультації представників сторін на всіх рівнях;
- колективні переговори на всіх рівнях;
- укладання договорів та угод на всіх рівнях;
- спільне розв'язання колективних трудових спорів (конфліктів), запобігання їм на всіх рівнях;
- участь найманих працівників в управлінні виробництвом;

– участь найманих працівників у доходах підприємства на умовах, визначених колективним договором;

– розгляд претензій та розбіжностей, що виникають між сторонами соціального партнерства відповідного рівня і їх вирішення шляхом компромісів, співробітництва, узгодження позицій.

Основні принципи соціального партнерства в Україні: законність; повноважність та рівноправність сторін та їх представників; сприяння держави розвитку соціально-трудового партнерства на демократичних засадах; свобода вибору та обговорення питань, які входять у сферу соціально-трудового партнерства; добровільність і реальність зобов'язань, які беруть на себе сторони; обов'язковість виконання досягнутих домовленостей; відповідальність за виконання прийнятих зобов'язань; контроль за виконанням досягнутих домовленостей.

На практиці виділяють дві моделі соціального партнерства: трипартизм (припускає трибічну співпрацю між працівниками, роботодавцями та державою) та біпартизм (двостороння модель соціального партнерства, що використовується переважно на галузевому рівні та на рівні підприємств).

4. Досліджено організаційно-економічну характеристику ПАТ «Житомирський маслозавод». Основу діяльності товариства становить виробництво всього спектру молочних продуктів. Основна продукція заводу – морозиво.

З 1 квітня 1998 року ПАТ «Житомирський маслозавод» почав виробляти продукцію під торговою маркою «Рудь».

Організаційна структура підприємства є лінійно-функціонального типу. За такої структури управління всю повноту влади бере на себе лінійний керівник, що очолює визначений колектив. Дана структура має ряд переваг та недоліків.

Управління здійснюється таким чином, аби кожен працівник підприємства почувався не просто виконавцем, а членом єдиного колективу, від якого залежить успіх компанії, її репутація та подальший розвиток.

Асортимент морозива ПАТ «Житомирський маслозавод» є досить широким, що дало змогу завоювати велику частку ринку морозива України. 73 позиції морозива – вражаючий результат діяльності підприємства.

Для захисту своєї діяльності та нарощення виробничої потужності та ринків збуту, менеджмент ПАТ «Житомирський маслозавод» постійно працює над розширенням виробництва, впровадженням інноваційних технологій та видів продукції, розширює ринки збуту продукції.

5. Здійснено комплексний економічний аналіз на ПАТ «Житомирський маслозавод». Виробничий потенціал на підприємстві збільшується. Це досягається за рахунок збільшення власного капіталу, кількості необоротних та оборотних коштів, що загалом свідчить про успішну діяльність ПАТ «Житомирський маслозавод».

Ресурси використовуються ефективно на досліджуваному підприємстві, що підтверджується позитивною динамікою більшості показників протягом трьох років.

Стійкий фінансовий стан підприємства в ринкових умовах значною мірою обумовлюється його діловою активністю. Рівень ділової активності на ПАТ «Житомирський маслозавод» є задовільний, однак існує ряд показників, на які потрібно звернути увагу.

Загальну картину платоспроможності підприємства доповнює наявність чи відсутність у нього прострочених зобов'язань, їхня частота і тривалість. Дане підприємство прострочених зобов'язань не має, що сприяє покращенню його платоспроможності.

Аналіз фінансової стійкості ПАТ «Житомирський маслозавод» показує, що підприємство стає більше фінансово стійким за аналізований період.

На основі проаналізованих показників можна зробити висновок про збільшення ефективності господарської діяльності за проаналізовані три роки.

6. Здійснено оцінку системи соціального партнерства на ПАТ «Житомирський маслозавод».

Проаналізовано динаміку та структуру фонду оплати праці. Оплата праці всіх категорій працівників підприємства проводиться на основі тарифної сітки, відрядних розцінок та посадових окладів, виходячи з мінімальної заробітної плати.

Практика регулярного укладення колективного договору є нормою для великих підприємств Житомирського регіону, в тому числі ПАТ «Житомирський маслозавод».

В ході оцінки системи соціального партнерства було виявлено ряд проблемних питань, а саме:

- низький ступінь відповідності інтересів працівників і адміністрації;
- більшість працівників не приймають участі у підготовці колективного договору, вони не знають змісту і не контролюють виконання його положень;
- низький рівень участі працівників в управлінні виробництвом. Керівництво рідко цікавиться думкою працівників з питань розвитку підприємства, його проблем і шляхів рішення;
- на підприємстві часто виникають трудові конфлікти;
- у працівників відсутня достатня правова підготовка, що перешкоджає їм більш кваліфіковано захищати свої права і інтереси.

7. Розроблено рекомендації щодо розвитку системи соціального партнерства на ПАТ «Житомирський маслозавод»:

- ширшого залучення працівників до процесу формування стратегії організації, що сприяє спільному розумінню напрямку розвитку, цілей і консолідації дій;
- використання різноманітних і доповнюючих один одного форм комунікації для кращого взаємного розуміння і інформованості;
- залучення до колективних переговорів більшого числа учасників, збагачення процесу колективних переговорів індивідуальними контактами з працівниками;

- використання різноманітних методів залучення співробітників у вирішення виробничих завдань, таких як, забезпечення високої якості, раціоналізація, винахідництво;
- забезпечення активнішої участі працівників в управлінні виробництвом шляхом надання більшої самостійності і відповідальності, делегування повноважень;
- формування партнерських, взаємно поважних стосунків ділової співпраці, навиків роботи в команді;
- розвиток системи участі працівників в прибутку підприємств і його власності.

Рекомендовано створити «банк ідей», що дозволить проявити ініціативу, а керівнику прислухатися до побажань, ідей співробітників. Також облаштування зручних робочих місць для забезпечення безпеки праці та продуктивної роботи підлеглих.

Розглянуті пропозиції допоможуть досягти великих результатів та розвитку системи соціального партнерства на ПАТ «Житомирський маслозавод».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jorgensen M. Evaluating cross-sectoral partnerships / M. Jorgensen // Working paper presented at the conference «Public-private partnerships in the post WSSD context». – Copenhagen Business School, 2006. – P. 354-365.
2. Social dialogue: information, consultation and participation of workers: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://circa.europa.eu>.
3. Арсентьева О. С. Щодо співвідношення понять «соціальний діалог» і «соціальне партнерство» умовах реформування трудового права України: [збірник наукових праць] / О. С. Арсентьева // Актуальні питання теорії та права. – 2009. - № 15. – С. 219-228.
4. Беззубко Л. В. Российская и украинская модели социального партнерства: [научный журнал] / Л. В. Беззубко, Е. В. Нехода // Вест. Томск. гос. ун-та: Экономика. – 2011. – № 1 (13). – С. 9-19.
5. Берьозкіна А. Ю. Стратегічне управління розвитком персоналу: [Електронний ресурс] / Ю. А. Берьозкіна – 2015.– Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/12/25.pdf>.
6. Болотіна Н. Б. Трудове право України: [підручник] / Н. Б. Болотіна. – 4-те вид., стер. – К.: Вікар, 2006. – 725 с.
7. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика: [навч. посібник] / Л. М. Борщ. – К.: Знання, 2005. – 470 с.
8. Валишвили М. А. Совершенствование социального партнерства как механизма гуманизации и повышения эффективности предпринимательской деятельности: [Електронний ресурс] / М. А. Валишвили. – 2013. – № 7(55). – Режим доступу: <http://uecs.ru/predprinematelstvo>.
9. Варениця В. А. Соціальний діалог: громадянське суспільство та демократія співучасті: [підручник] / В. А. Варениця // Право і безпека. – 2009. – С. 192.

10. Воробйова О.І. Теоретичні аспекти фінансових відносин соціального партнерства в Україні: [науковий вісник] / О.І. Воробйова // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. – 2012. – № 6. – С. 20-24.
11. Воронкова В.Г. Кадровий менеджмент: [навч. посібник] / В. Г. Воронкова. – К. : Професіонал, 2011. – 192 с.
12. Галайда Т. О. Роль корпоративної соціальної відповідальності підприємств у розвитку системи соціального партнерства в Україні: [науковий вісник ЖДТУ] / Т. О. Галайда. – Серія: Економічні науки. – 2012. – № 4 (62). – С. 280–283.
13. Галлямов Р. Р. Отечественные и зарубежные определения понятия «межсекторное социальное партнерство»: сравнительный анализ основных подходов: [научний журнал] / Р. Р. Галлямов, Г. Д. Горбунова // Вестник ВЭГУ. – 2013. – № 1(63). – С. 26-32.
14. Гончарова І. В. Соціальна відповідальність як основа конструктивного діалогу суб'єктів соціального партнерства: [науковий вісник ТНЕУ] / І. В. Гончарова. – 2012. – № 2. – С. 57-63.
15. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: [підручник] / О. А. Грішнова. – К.: Знання, 2004. – 535 с.
16. Гутуряк К. О. Сучасний стан соціального партнерства в Україні: [Електронний ресурс] / К. О. Гутуряк // Наукові конференції [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу: <http://intkonf.org>.
17. Давиденко В. С. Імперативи формування і розвитку інституту соціального діалогу // Політичний менеджмент: [підручник] – 2005. – № 6. – С. 89-102.
18. Данюк В.М. Экономика и социология труда, менеджмент персонала: [учебник] / В.М. Данюк / Сб. науч. тр.-Т.4, ч.1. - Донецк, 2009. – 527 с.
19. Діденко Н. Г. Європейська політика і соціальне партнерство в ЄС: [довідник] / Н. Г. Діденко, І. Я. Тодоров, О. Р. Чугріна, О. К. Міхєєва / за заг. ред. Н. Г. Діденко. – Донецьк: ДонДУУ, 2012. – 150 с.

20. Егоршин А. П. Управление персоналом : [пособие для вузов] / А. П. Егоршин. – [4-е издание]. – Н. Новгород : НИМБ, 2008. – 245 с.
21. Економіка та менеджмент: [навч. посібник] / Під редакцією О. Є. Кузьміна. – Львів: Державний університет «Львівська політехніка» 2011.– 345 с.
22. Завіновська Г. Т. Економіка праці: [навч. посібник] / Г. Т. Завіновська. – К. : КНЕУ, 2003. – 370 с.
23. Звітність ПАТ «Житомирський маслозавод»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://smida.gov.ua>.
24. Козік М. А. Структурно-функціональна характеристика соціального партнерства за участю міліції [науковий журнал] / М. А. Козік. – Ужгород: Гельветика, 2013. – Вип. 21. Т1 №Ч.2. – С. 59–62.
25. Колосок А. М. Інституційне забезпечення соціального партнерства: [підручник] / А. М. Колосок. – 2009. – № 10. – С. 74-79.
26. Колот А. М. Соціальне партнерство на зламі двох тисячоліть: стан, виклики, тенденції розвитку (на прикладі країн Європейського Союзу) [збірник наукових праць] / А. М. Колот // Соціальна політика: проблеми, коментарі, відповіді. – 2009. – № 1. – С. 26-28.
27. Колот А. М. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: [монографія] / А. М. Колот, О. А. Грішнова.– за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. – К.: КНЕУ, 2011. – 501 с.
28. Красномовець В. А. Соціальне партнерство в системі соціально-трудових відносин України: особливості формування та перспективи розвитку: [Електронний ресурс] / В. А. Красномовець.– 2014. – Режим доступу: <http://www.economics.opu.ua>.
29. Криса О. Й. Вплив соціальних конфліктів на результативність організації: [зб. наук. статей] / О. Й. Криса. – Львів, 2004. – 382 с.
30. Кудряченко А. І. Соціальне партнерство: європейський досвід і Україна: [збірник наукових праць] / А. І. Кудряченко // Стратегічні пріоритети. – 2008. -№3(8).- С. 132 - 141.

31. Кузнєцов В. М. Культура партнерства як культура життя: [підручник] / В. М. Кузнєцов // Безопасность Евразии. – 2010. – С. 7-52.
32. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту: [підручник] / О. Є. Кузьмін. – К: Юрайт-Издат, 2013. – 450с.
33. Куртакова А. О. Соціальне партнерство: об'єктивні передумови виникнення соціального партнерства, теоретичні аспекти соціального партнерства: [науковий журнал] / А. О. Куртакова.– Наукові праці МАУП, 2010., вип. 2 (25). – С. 219.
34. Кучинська О.О. Глобалізація соціально-трудових відносин і соціальна стратегія України: [Міжвід. наук. збірник] «Управління людськими ресурсами: проблеми теорії та практики» / О. О. Кучинська. – Спец. вип. – К.: КНЕУ, 2001. – 185с.
35. Лук'янихін В. О. Менеджмент персоналу : [навч. посібник] / В. О. Лук'янихін. – Суми: Університетська книга, 2004. – 592 с.
36. Мещан В. І. Міжсекторне соціальне партнерство: [науковий журнал] / В. І. Мещан.– 2015.– Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua>.
37. Михайлов С. І. Менеджмент: [навч. посібник] / С. І. Михайлов. – [2-ге видання]. – К.: ЦУЛ, 2012. – 536 с.
38. Міщук М. О. Ознако соціального партнерства в трудовому праві: [науковий вісник] / М. О. Міщук.– 2014.– [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua>.
39. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу : [навч. посібник] / М. І. Мурашко. – К. : Знання, КОО, 2002. – 311 с.
40. Негель Л. С. Світовий досвід розвитку соціального партнерства та його формування в Україні: [збірник наукових праць] / Л. С. Негель, Л. Л. Макаренко // Стратегічна панорама. – 2004. – № 2. – С. 96-103.
41. О компании: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rud.ua/ru/about/>.
42. Онікієнко В. В. Розвиток ринку праці України: тенденції та перспективи: [підручник] / В. В. Онікієнко, Л. Г. Ткаченко,

Л. М. Ємельяненко / за заг. ред. В. В. Онікієнка. – К.: Рада по вивченню продукт. сил України НАН України, 2007. – 286 с.

43. Петроє О. В. Концептуалізація ідей соціального діалогу в зарубіжній суспільній думці: [збірник наукових праць] / О. В. Петроє // Вісн. НАДУ. – 2012. – № 1. – С. 265–272.

44. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / С. Ф. Покропивний. – К.: КНЕУ. – 2001. – 457с.

45. Про соціальний діалог: Закон України від 23.12.2010 № 2862-VI / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>.

46. Процюк С. Л. Соціальне партнерство як механізм соціального захисту зайнятого населення: [Електронний ресурс] / С. Л. Процюк // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2010. – Вип. 1(3). – Режим доступу: <http://www.dbuapa.dp.ua/zbirnik/2010>.

47. Рибак Г. І. Соціальне партнерство – перспективний напрямок розвитку підприємництва та підвищення якості життя населення України: [Електронний ресурс] / Г. І. Рибак. – 2015. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>.

48. Рульєв В. А. Менеджмент: [навчальний посібник] / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

49. Сафонов В. А. Социальное партнерство: [учебник] / В. А. Сафанов. – М.: Издательство Юрайт, 2015. – 395 с.

50. Ситник О. Ю. Соціальне партнерство як одна з головних передумов розвитку людського капіталу в Україні: [Електронний ресурс] / О. Ю. Ситник. – 2009. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.

51. Сорочишин М. В. Поняття соціального діалогу за Проектом Трудового кодексу України: [тези доп. та наук. повідомл. учасників II Міжнародної науково-практичної конференції]. – Х. : Кроссроуд, 2010. – С. 410-413.

52. Травин В. В. Менеджмент персонала предприятия: [учебное пособие] / В. В. Травин. – М.: Дело, 2013. – 272 с.

53. Трунова Г. А. Правове регулювання соціального партнерства в Україні [монографія] / Г. А. Трунова. – Чернівці: Рута, 2009. – 200 с.
54. Туленков М. В. Теорія організаційної взаємодії: [підручник] / М. В. Туленков. – К.: ПІК ДСЗУ, 2011. – 456 с.
55. Чанишева Г. І. Соціальний діалог як інститут трудового права: [Науковий журнал] / Г. І. Чанишева. – 2015. – Режим доступу: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua>.
56. Чарльз Ліксон Коонфлікти в організації: [підручник] / Л. Чарльз. – Пітер: Азбука, 2007. – 499 с.
57. Шерепера А. І. Досвід європейських країн у розвитку соціального партнерства України: [Електронний ресурс] / І. А. Шерепера, Г. А. Смоквіна. // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 4 (9). – С. 189-194. – Режим доступу: <http://www.economics.opu.ua>.
58. Шкільов О. В. Економіка праці й соціально-трудові відносини: [підручник] / О. В. Шкільов, С. С. Данюк Барабан, В. А. Ярославский. – К.: Четверта хвиля, 2008. – 472 с.
59. Юзик Л. А. Сутність та механізм соціального партнерства: [збірник наукових праць] / Л. А. Юзик // Економічний аналіз. – 2010. – Вип. 5. – С. 225-227.
60. Якимец В. Н. Межсекторное социальное партнерство: основы, теория, принципы, механизмы: [учебник] / В. Н. Якимец. – М: Эудиториал, 2004. – 384 с.